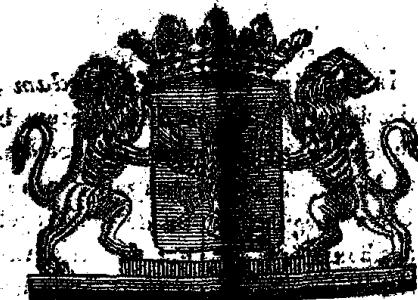

ARNHEMSCHE

COURANT.

Zondag

4 Augustus.

Hannover.

(Zie No. 119 en 120.)

In ons vorigen nummer gaven wij het adres door den magistraat van Hannover aan de Duitse bondsvergadering, zie hier thans de koninklijke proclamatie betrekkelijk hetzelfde, den 16den juli verschenen.

» ERNST AUGUST, door de genade Gods koning van Hannover, koninklijke prins van Groot-Britanje en Ierland, hertog van Cumberland, hertog tot Brunswijk en Luneburg, etc. etc.

» De algemeene magistraat dezer residentie stad heeft den 15den der vorige maand een reeds afgevoezen adres aan de Duitse bondsvergadering gezigt, betrekkelijk de instandhouding der voormalige grondwet; dit adres heeft woordelijk als volgt: (Zie *Arnhemse Courant* n°. 119 en 120.)

» Dit adres beoogt, zonder dat wij echter door ons uitspraak het recht der bondsvergadering te ongemakke willen vooruiloopen, de volgende punten te behandelen:

- 1°. de misdaad van krenking van den eerbied, aan onze koninklijke majesteit verschuldigd.
- 2°. lasteringen tegen onze regering;
- 3°. opeubare injuriën tegen onze regering in het algemeen, bijzonderlijk tegen onze gezamenlijke ministers en bovendien tegen de leden der algemeene standvergadering, met name tegen diegene, welke tot de Tweede Kamer behooren.

» Het adres behelst daarenboven de poging om Ons van Ons kabinet te scheiden, om de verkeerde meening te vestigen alsof de maatregelen, door Ons kabinet genomen, Onze allerhoogste goedkeuring misten, terwijl wij reeds Onze kabinets-verordening van 14 november 1837 genoezaam doet zien, dat de beslissing der ons kabinet toekomende aangelegenheden van ons uitgaat. Ook verklaren wij hierbij nog uitdrukkelijk, dat wij eene dergelijke scheiding van Ons en Ons kabinet nooit gedoogen zullen.

» Wij zijn niet van meening den gepleegden wrevel ongestraft te laten, en hebben de vraag, welke maatregelen hier aangevaan te worden, in de zorgvuldigste en rijpste overweging genomen.

» Het daarop genomen besluit heeft zich voor als nog tot twee maatregelen beperkt.

» Vooreerst hebben wij ons gedrongen gezien om de zaak naar de bevoegde regtsbetrachters te verwijzen, opdat door deze ingezonden worden wat wet en recht vordert, en de maatregelen die schiedigen zyn.

» Ten tweede hebben wij het ons openbaar belang noodwendig geacht, onder voorbehoud van nadere beschikking, de voorlopige schorsing des stadsdirecteurs (burgemeester) van het bevoegde hem toevertrouwd ambt te bevelen, dewijl hij niet alleen het bovengemelde adres mede onderteekend, maar ook zijne verplichtingen als directeur van het algemeene magistrataats-kollegie geheel nagelaten heeft.

» Betrekkelijk de voor'shandsche waarneming der functiën van den stads-directeur werd er eene interimaire beschikking vereischt, tot dat overeenkomstig § 64 der staatsregulings-oorkonde, voor onze residentie stad, de stads-geregtsdirecteur, die den stadsdirecteur in geval van verhindering in het algemeene magistrataats-kollegie vervangen moet, van zijne reis teruggekeerd zijn zal.

» Ofschoon wij nu niet twijfelen of de getrouwe burgers van onze residentie stad zullen zich genoegzaam overtuigd houden, dat eene krenking hunner regten ver buiten onze bedoeling ligt, zoo maken wij toch geene zwartigheid hierbij nog te verklaren, dat de bovengemelde maatregel geenszins eene vermindering hunner regten beoogt.

» Aan ons getrouw volk en inzonderheid aan de ons trouw onderworpen bewoners dezer residentie, die een meer bezonnen oordeel wisten te bewaaren, zal het niet ontgaan kunnen, hoe ons landsvaderlijk hart door die slappen des magistrataats getroffen is geworden. Moest het ons reeds diep smarten, ons, sedert bijna anderhalf jaar, door de handelwijze zelve des magistrataats, buiten staat te bevinden, om bij plegtige gelegenheden eene deputatie van denzelyen te ontvangen, zoo zal ieder redelijk onderdaan in het bezien de gevoelens te peilen, welke bij ons moesten worden opgewekt door wij onze gewigtigste, slechts na de zorgvuldigste proeving en in het bezien der aanhoudende regtsbetrachting, door ons genomen regeringsmaatregelen op de oneerbiedigste, ja wrevelmoedigste wijze te zien voorstellen, en medeliden door de vertegenwoordigers eener stad, die boven alle andere ons koninkrijk steeds begunstigd is geworden.

» Wij hebben echter nooit getwijfeld aan de getrouwe en ons onderworpen bewoners van de groote meerderheid der bewoners onzer residentie-

stad. Wij kunnen gevolgelyk aan hun bezadigd oordeel de waardering overlaten van de slappen eener overheid, die, in stede van overeenkomstig hare roeping, op de baan der orde met rust en gematigdheid voor te treden, den billijken blaam aller regtslievende onderdanen ontwijfelbaar bekoopen zal.

Gegeven te Montbrillant, den 16den juli 1839.

ERNST AUGUST,
G. v. SCHLE.

TURKIJE.

Triest, 21 juli. De heden ontvangen brieven uit Konstantinopel van den 10den bevestigen, dat de divan besloten heeft tot elken prijs den vrede met *Mehemed-Ali* te sluiten. Eenigen willen intusschen weten, dat de vloot niet voorkennis van den nieuwen sultan nitgelopen is, en dat de divan aan de vertegenwoordigers der Europese mogendheden op de deswege verlangde ophelderingen slechts ontwijkende antwoorden heeft gegeven. Overigens heerscht te Konstantinopel de volmaakte rust. Eenige zamenzweringen, welke men door strenge waakzaamheid op het spoor gekomen is, worden in de kiem verstikt; ook de janissaren roerden zich, en het zijden koord verrigt iederen nacht veel diensten. (*Allg. Zeit.*)

RUSLAND en POLEN.

St. Petersburg, 22 juli. Volgens het laatste verslag, betrekkelijk het ministerie van openbaar onderwijs, bedraagt het getal der in het rijk uitgegeven oorspronkelijke werken 777, dat der vertalingen 116. De vergelyking in dit opzigt tusschen de jaren 1837 en 1838 isert een merkbaar overwigt op de zijde van het laatste, met 206 voor de Russische taal der boeken en tijdschriften, wier getal 27 bedraagt, als in de teller daarvan, die de letterkundige voortbrengselen van 1837 met 1241 vellen druks overtreft. De vertalingen maken, in getale, iets minder dan een 7de gedeelte van alle uitgegeven boeken, in omvang minder dan een zesde nit. Het toegenomen getal van oorspronkelijke werken en het verminderen der vertalingen kan aan geen andere reden worden toegeschreven dan aan de zelfstandige ontlouking der Russische letterkunde en der geleerde bezigheid in Rusland. Het getal der leerboeken en der schriften van geleerden inhoud is met 33 vermeerderd; het getal der werken van smaak met 2 verminderd. (*Pr. St. Z.*)

DUITSCHLAND.

Frankfort, 28 juli. De Oostersche aangelegenheid, of liever gezegd, de ongelukkige crisis, waarin de Porte door de nederlaag van haar vloot en het verrand van den Bosphorus zich bevindt, is het belangrijkste belangstelling onder de Duitschers. Het is een zeer ernstig beslissingspunt verkeert, zoodaer dat dien ten gevolge de algemeene vrede wel eenigermate zou kunnen bedreigd zijn. Billijkerwijze zou men echter toch kunnen gelooven, dat de groote mogendheden, die sinds eene reeks van jaren alles aanwendden om den vrede te behouden, het er niet zoo ligt toe zullen laten komen, dat het Turksche vraagstuk Europa in zijnen vrede store. De bondsvergadering, die verhinderd werd in de tweede en derde week dezer maand zittingen te houden, hield gisteren weder hare gewone zitting, die buitengemeen lang duurde. (*Pr. St. Z.*)

Hannover, 27 juli. Eindelijk heeft de magistraat van regeringswege een antwoord gekregen op zijne petitie tot intrekking der tegen *Rumann* beslotene schorsing. Het antwoord is weigerend. Beh 2den overhandigde eene deputatie uit de burgerij een met 700 handteekeningen voorzien dankadres aan den magistraat, waarbij de burgerij hare volkomene instemming met deszelfs handelwijze te kennen geeft. De burgers van Osnabruck hebben een afzonderlijk adres aan *Rumann* gerigt: de burgerij van Buxtehude heeft hem eveneens hare goedkeuring en dank te kennen gegeven. Nog niet worden er troepen herwaarts ontboden; van wege de burgerij wordt echter de grootste rust en orde betracht; ook de volksoploopen hebben opgehouden. Bij de kazerne der artillerie staan dag en nacht 20 kanonnen met hunne munitie-wagen aangespannen; de wachposten aan de poorten zijn verdubbeld; ook te Osnabruck heeft men ernstige maatregelen tot verhoeding van wanorde genomen. (*Kas. Zeit.*)

OOSTERRIJK.

Triest, 22 juli. Dit is geschreven, dat er vandaar versterkingen naar de Levant zullen gaan; men zegt dat het Oostenrijksche smaldeel door *Z. K. N.* den aartshertog *Fredrik* zal gecommandeerd worden. De veldheer van *Bandeira* is tot vice-keizer aangezigt. (*Pr. St. Z.*)

min of meer geuwend, min of meer hoestend, min of meer nat of koud, met min of meer kiespijn of koliek naar huis.

Maar des te verrukkelijker als deze genoegens waren, des te grievender waren de uren, waarin men dezelve niet smaken kon. Even gevaarlijk waren dus voor onze wulpsche voorvaders, en de verleidings van al het bovengenoemde zingenot, en de nederdrukkende matheid, de kwellende leegte die daarop volgde. In beide te voorzien, nam de toenmalige regering op zich, en daarmede verdiende zij waarschijnlijk den naam van vaderlijke regering, welken men haar in alle geschriften des tijds geven ziet.

Die regering besloot dus, enerzijds, onze voorvaders in het genot op te leggen; anderzijds, hun vreeszame huisselijke genoegens te doen smaken. Het eerste doel bereikte zij uitnemend, door hun, onder den naam van belastingen, een onnodig geld af te nemen; dit had ook het heilzaam gevolg, van allen, die niet bijzonder veel goud bezaten of hooge bezoldiging ontvingen, tot arbeidzaamheid te dwingen. Over het algemeen moesten onze goede voorvaders en voormoeders den geheelen dag door werken, ten einde de belastingen te betalen en tevens niet van honger te sterven. Op eene zeer eenvoudige wijze werd dus het eerste doel bereikt.

Ter bereiking van het tweede waren de maatregelen der vaderlijke regering niet minder vernuftig en doelmatig.

Twée vreedzame en huisselijke genoegens inzonderheid, een dag- en een nacht-geuoegen, werden aan alle ingezetenen door hun vaderlijk bestuur voorgedragen, zonder dat zij er zich aan geliefde te vergasten, deswege iets meer te betalen behoeften, dan die er geen smaak in vinden kon.

Het dag-geuoegen bestond in het luiden der klokken, hetwelk aan onze voorvaders vrij dikwijls, inzonderheid als er iemand uit de toen zeer talrijke koninklijke familie verjaarde of stierf, toegediend werd. Misschien begrijpt thans niet iedereen even duidelijk de uitdrukking *het luiden der klokken*. In den toren der kerken had men namelijk eene groote klok geplaatst, waaraan een lang touw vastgemaakt was, dat tot onder in de kerk nederviel; aan dit touw liet men dan eenige uren des daags eenen man hangen, die, daaraan randslingerende en trekkende, een groot misbaar maakte, bom, bam, bom, bam; hetgeen onze voorvaders niet alleen zeer vermakelijk, maar ook zeer plegtig yonden; want daags na, zulke genestelijk verjaardagen las men altijd in de couranten: de heugelijke verjaardag van prins of prinses die of die, is gisteren alhier met de gewone plegtigheden gevierd. Die plegtigheden hadden dan bestaan in het luiden der klok, eenige uren daags, en het afhangen van eene vlag uit den kerktoeren, somtijds ook uit de huizen van eenige liefhebbers.

Tegenwoordig zou men, de onrustige plegtigheid der vlaguitsteking daargelaten, de andere genoegens, vooral het klokkengelat, hetgeen zeer geschikt is om hoofdpijnlijders dol te maken (1), waarschijnlijk hoogst onaangenaam vinden; zoo verandert de smaak!

Het nacht-geuoegen werd alle nachten medegedeeld, zonder onderscheid van rang en stand, en bestond in het luiden der klokken, hetwelk aan onze voorvaders vrij dikwijls, inzonderheid als er iemand uit de toen zeer talrijke koninklijke familie verjaarde of stierf, toegediend werd.

Dat geuoegen was men ook gewoond te gebruiken bij de bevestiging der hooge regering, eenige maanden vóór de verkiezing der gewone knechts van burgemeesters en wethouders, om, gedurende den geheelen nacht, in eenige steden met ratels, in andere met kleppen, altijd met dragen die een verjaardag gemaakt hadden, langs de straten te wandelen, en degeden die zij met hunne ratels of kleppen wakker gemaakt hadden, te vertellen hoe dat het was.

Dank zij deze alle uur hervatte serenade, liep niemand gevaar van te lang achtereenvolgens te slapen, noch wakker te liggen zonder te weten welk uur het was.

Sommige latere oudheidkenners, die, onzes erachtsens, den vaderlijken zin der bedoelde regering niet volkomen hebben begrepen, meenden, dat die klepper- of rasselmannen uitgevonden waren om de dieven te waarschuwen; en schreven dus aan eene vaderlijke gezindheid jegens dieven toe, dat zij meenen dat aan achtere vaderlijkheid moet worden toegeschreven.

Over den invloed der vrouwen (1).

Wilt gij den trap kennen, waarop een volk in staatkunde en zedelijkheid staat, vraagt welke plaats de vrouwen er vervullen. Het zoete geluk der echtelijke liefde is van het dierlijk genot des haroms zoo ver verwijderd, als de beschaving van de barbaarschheid. De invloed der vrouwen omvat het geheele leven. Eene geliefde, eene moeder, eene moeder — drie tooverkrachtige woorden, die alle menschelijke zaligheden insluiten! Het is de heerschappij der schoonheid, der liefde, des verstands, altoos eene heerschappij, die ons niet eens over de wezenlijkheid der maat, maar men werpt tegen, slechts in het huishouden wordt uitgeoefend, alsof de gezamenlijke huishouders niet de natie waren! Ziet gij niet, dat de mannen de gedachten, waarmede de vrouwen zich aan den huisselijken haard bezighouden, mede brengen in het gewoel des levens? Daar verwezenlijken zij door kracht,

(1) Het is de volk medigitaal schijnt te zijn geschied, althans in de meeste eenigzins belangrijke steden vond men krankzinnigen-gestichten of dolhuizen; in alle couranten zag men buitendien middelen tegen hoofdpijn aangekondigd.

wat hun door liefkozingen of onderwerping ingegeven werd. Gij wilt de vrouwen beperken tot de materiële bezorging der huissaken, gij onderzigt haar slechts daartoe; en gij bedenkt niet dat uit het huis van iederen burger al de dwalingen en vooroordeelen komen, die de wereld beheerschen!

Er bestaat een minder duurzame, doch geweldigen invloed, dien niemand ontgaan kan. Deze vindt plaats in de jeugdelijge jaren, waarin het leven ons als eene rij van feesten aanlacht, vier uitniglen tot in den hemel reiken; daar valt op eens die revolutie voor, welke de bestemming des menschen verandert. Een hemelsch beeld vermengt zich met al zijne gedachten; het verontrust en verrukt te gelijker tijd. De vriend zijner eerste kenze, de teederheid zijner moeder beïredigen hem niet meer: hij wil eene nadere en uitsluitender liefde, zijne wederheft, de gezellin die God voor hem geschapen heeft, de engel die hij alleen en eeuwig beminnen moet, hij wil het geluk der uitverkorenen. Deze andere helft, hij vindt ze eindelijk, en nu concentreren zich al zijne wenschen in dit eenig voorwerp. Gisteren nog was zijn wil van ijzer, en nu heeft hij noch wil noch luimen meer; iets heroïsch ontwaakt in zijn hart nevens de liefde, en het lezen is hem slechts dierbaar dewijl hij het geven kan. Wilt gij de tooveres zien, die al deze hervormingen voortbrengt? Wendt ginds de oogen: het is dat jonge meisje, wier blik onschuld uitdrukt! Verrast door het gevoel hetwelk zij inboezemt, bedeesd en nadenkend, bukt zij het voorhoofd en bloost; doch terwijl zij bloost, bemerkt zij hare verovering en sleept die met zich mede. En wie heeft haar een geheim ontdekt, hetwelk haar minnaar voor de geheele wereld zou willen verbergen? Wie? de minnaar zelf; dit zwijgen, deze achting, deze onderworfenheid, deze schroomvallige aanbidding, die hem onbeweeglijk en bevestigd terughoudt, dit alles is eene algemeene taal, onder de keerkrings-zon zoo wel als aan de ijspolen; de onschuld verstaat deze taal: zij verstaat die zonder ze geleerd te hebben, want het is eene algemeene wet der natuur, dat in de slonde waarin de schoonheid rijp is, zij de beheerscheres moet worden van eene wil buiten haar.

Dit jonge meisje alzo, dat zich nog niet kent; dat tot op dezen dag slechts wist te gehoorzamen, zonder na te denken; waaraan men heilgeen wat in de wereld gebeurt, niet geleerd heeft: — dit jonge meisje, zonder wetenschap en zonder ervaring, wordt eensklaps heerschend en machtig. Zij beschikt over het leven en de eer des mans; van de hartslogt medesleept. Zij wenscht, en hare wenschen zijn verhoord; zij wil, en zij gehoorzaamt.

De invloed der vrouwen is eene onbetwistbare daadzaak, een invloed op het geheele leven, welken zij door kinderlijke liefde, door teederheid en opoffering uitoefenen. Na dit alles vraagt men zich, hoe men door een onverklaarbaar vergeten eene wereldkracht heeft kunnen verwaarloosen; hoe zedeleeraars, in plaats van de zachtste en krachtigste magt te hulp te roepen, steeds getracht hebben ze te verzwakken, en hoe de wetgevers zich ten alle tijde vereenigd hebben om ze heilloos voor ons te maken; want nog niet dikwijls genoeg is er aangemerkt, dat al het kwaad, hetwelk ons de vrouwen bereiden, van ons komt, terwijl al het goede wat zij ons bereiden, van haar zelve uitgaat. Trots onze eenzijdige opvoeding hebben zij gedachten, begrip, ziel; trots onze barbaarsch vooroordeelen zijn zij de roem van de deugd en de bezellinnen onzes levens. In tijden, die nog niet zeer verward zijn, hebben zij de deugd en de deugd van de deugd, maar als nam het de voorrechten op zekere wijze bevestigd te wreken, leedde toen in het Louvre die ISABEAU, die Frankrijk aan eenen Engelschen koning overleverde, en in eene arme hut aan de grens van Lotharingen, die JOHANNA D'ARC, die haar vaderland redde, de Engelschen sloeg en den dood der martelaars stierf, nadat zij het leven der helden geleefd had. Hetgeen wij hebben gedaan om de vrouwen te verlagen, hetgeen zij hebben gedaan om ons te beschaven, dit levert welligt het leerrijkste drama onzer geschiedenis op. Er was een tijd, dat hare schoonheid alleen tegen de barbaarschheid kempte. Als gevangene, in hooge, met torens voorzien burgen opgesloten, beschaven zij daarin de krijgslieden, die hare zwakheid minachten, maar hare bekoorlijkheden aanbidden. Van onwetendheid beschuldigd en van onderrigt verstoken, vernederd door veroordeelen en vergoed door liefde, zwak, schroomvallig, en slechts met ijzer en soldaten omringd, — nemen zij de hartslogten harer tirannen aan; doch terwijl zij die aannemen, verzachten zij die tevens. Zij zijn het, die de strijdbaren tot verdediging der zwakken oproepen. De ridder wordt beschermer, hij maakt het onrecht weder goed, en bereidt de heerschappij der wetten voor. Eindelijk, nadat er gestreden is om koninkrijken te veroveren, laat men zich zoo ver af, dat men voor de schoonheid der vrouwen gaat strijden, en de beschaving van de galanterie. Eene groote omwenteling begon in Frankrijk, toen een edele ridder, bij de tijding dat het slot, hetwelk hij met zijne wijden wilde, de toevlugtplaats van de vrouw zijns vijands was geworden en dat die vrouw moeder worden zou, met zijne trouw trok.

Iets later hadden eenige beginselen van wetenschappen zich baan gemaakt door de navel, welke de wereld bedekten; aller oogen werden daardoor verblind, en om die tijd was het lot der vrouwen beklagenwaardig.

(1) *De l'éducation des mères de famille, ou de la transmission du genre humain, par les femmes; par L. AIMÉ-MARTIN.*

